

DEN NORSKE KIRKE

Hamar kirkelige fellesråd

Kulturdepartementet
Pb 8030 dep
0030 OSLO

Deres ref.:	Vår ref.:	Vår saksbeh.:	Arkivkode:	Dato:
	13/00081-003	Daniel Flugstad	008	01.08.2013

Høringsuttalelse NOU 2013:1 Det livssynsåpne samfunn

Utredningen ”Det livssynsåpne samfunn” berører svært mange viktige og aktuelle forhold i det norske samfunnet. Hamar kirkelige fellesråd anerkjenner de grunnleggende premisene om tros- og livssynsfrihet og de menneskerettslige forpliktelser i forhold til religionsfrihet og ikke-diskriminering. Vi ser også at vi som en del av majoritetskirken i Norge, har en særlig forpliktelse og et ansvar til å se på vår situasjon og aktivitet med et kritisk blikk.

Hamar kirkelige fellesråd vil understreke følgende synspunkter til konkrete forhold i Ståletset-utvalgets utredning:

Kap 11.2 Formålsparagrafen. Fellesrådet mener det er ingen grunn til å ta denne opp igjen på nytt. Fellesrådet støtter utvalgets mindretall og deres argumentasjon.

Kap 14. Livssynsåpne seremonilokaler. Fellesrådet er av den oppfatning at det må lovfestes pålegg til kommunene om etablering av livssynsåpne seremonilokaler/-bygg i Norge.

Kap. 15. Betjening av institusjoner (fengsel/helsevesen/forssar). Fellesrådet er imot forslaget om en gradvis avvikling av dagens ordning med fengsels- og institusjonsprester med likebehandling som begrunnelse. Det kan synes som om behovet for denne type betjening er langt større enn det er mulig å innfri. Det må derfor tilføres ressurser i et mer livssynsåpent samfunn slik at tilbudet kan utvides og utvikles. På enkelte steder kan det være nødvendig å ansette fra andre tros- og livssynssamfunn i tillegg.

Kap 18. Gravferdsforvaltning. Fellesrådet ser ingen grunn til at dagens ordning som fungerer godt, med delegert ansvar til kirkelig fellesråd, skal opphøre.

Adresse:	Tlf/faks	E-post/Internett:	Bankkonto / Org.nr.:
pb 4063	Tlf: 62563750	post.hamar@kirken-hamar.no	9999.99.99999
2306 HAMAR	Faks: 62563763	www.kirken-hamar.no	976 987 683

DEN NORSKE KIRKE

Hamar kirkelige fellesråd

Kap 17. Vigselse. Fellesrådet finner ikke utvalgets begrunnelse for en omlegging av ordningen med kirkelig vigselse god nok. Norge har lange tradisjoner som også gjennom tidligere utredninger understreker den sterke forankringen i det norske folk. Fellesrådet støtter utvalgets mindretall som mener at forslaget bryter med premissene om aktiv tilrettelegging av tros- og livssynspraksis

Kap 19.4.2.3. Skolegudstjenester. Fellesrådet støtter utvalgets flertall i forslaget om å videreføre muligheten for skoler å delta i gudstjeneste i skoletiden. Gudstjenesten må ikke bære preg av å være semesteravslutning.

Kap 22.3 Kirkebygg. Fellesrådet støtter utvalget i forslaget om å sikre fremtidige støtteordninger for vernede og fredede kirkebygg. Likeverdig behandling av tros- og livssynsorganisasjoner forhindrer ikke at det offentlige kan ha særskilte ordninger for kirkebyggene. Kirkebyggenes betydning tilsier at dette er et særlig statlig ansvar.

Kap 26.2 Villkår for støtte. Fellesrådet mener det fortsatt bør være anledning for organisasjoner å forskjellsbehandle, jfr. Arbeidsmiljølovens bestemmelser i § 13-3, ut fra særlige krav til stilingens karakter eller formålet for virksomheten. Fellesrådet støtter utvalgets mindretall som vil opprettholde AML bestemmelser i "Unntak fra forbudet mot diskriminering".

Refleksjon over særlig relevante områder som berører Den norske kirke og kirkelig fellesråd:

1. En aktiv støttende tros- og livssyns-politikk

Fellesrådet er tilfreds med at utredningens mandat slår fast at "*statens fremste oppgave i tros- og livssynspolitikken er å sikre og beskytte tros- og livssynsfriheten*". Dessuten er Fellesrådet glad for at "*staten fortsatt skal føre en aktivt støttende tros- og livssyns-politikk*". Slik rådet ser det, representerer utredningen en viktig dreining bort fra ideen om en offentlighet tømt for religiøse og livssynsmessige uttrykk og praksis ("livssynsnøytral offentlighet"). Som kirkelig organ med bred kontaktflate, vet Fellesrådet at religion, livssyn og eksistensielle utfordringer berører mennesker på det dypeste. At tro og livssyn har sin plass i det offentlige rom er godt - ikke bare for den enkelte men for samfunnet som helhet. Derfor er det en riktig prioritering at staten tar dette som en av de mange oppgavene den ivaretar på vegne av oss alle. Fellesrådet slutter seg derfor til flertallets utvalg i disse vurderingene.

2. Forståelse av religion

Fellesråd slutter seg til Kirkemøtets kritikk av utredningens religionsforståelse, og mener at utredningen har en for smal tilnærming til og forståelse av religion. Det er viktig å huske på at religion er mer enn meninger og holdninger. Religion er blant annet også kultur, riter, praksiser, tradisjoner, opplevelser, emosjoner, sanselige erfaringer, normgrunnlag og

---

Adresse: pb 4063	Tlf/faks Tlf: 62563750	E-post/Internett: post.hamar@kirken- hamar.no	Bankkonto / Org.nr.: 9999.99.99999
2306 HAMAR	Faks: 62563763	www.kirken-hamar.no	976 987 683

DEN NORSKE KIRKE

Hamar kirkelige fellesråd

verdisystem. Kirkens medlemmer uttrykker sin religiøsitet mye gjennom deltakelse i de kirkelige handlinger – og i de avgjørende øyeblikk som har sitt kirkelige uttrykk i ritualer for dåp, konfirmasjon, vigsel, begravelse, ved høytider og kriser.

I Hamar bispedømme, og Hamar fellesrådsområde, står folkekirken sterkt. Det betyr at kirke og storsamfunn har stor grad av nærhet, og har mange berøringspunkter. Denne situasjonen er muligens annerledes i Oslo, og utredningen kunne vært mer nyansert på hva som er den faktiske situasjonen rundt om i landet.

3. Ressurser i offentlige institusjoner

Fellesrådet deler utvalgets engasjement for at samfunnet må tilpasse seg et religiøst og livssynsmessig mangfold. Men dette må ikke bety at Den norske kirkes medlemmer får et dårligere tilbud. Den norske kirkes medlemstall ligger nokså stabilt rundt 3,8 millioner. Når medlemsandelen synker, skyldes det vesentlig tilflytting. En helhetlig tros- og livssynspolitikk bør ivareta voksende minoriteter med nye ressurser – og ikke redusere majoritetens mulighet til å betjene sine medlemmer. Fellesrådet støtter utvalgets forslag om at alle brukere av offentlige institusjoner må få tilpasset religiøs og livssynsmessig betjening. Men nye stillinger i forsvar, fengsel og helsetjenesten, må ikke finansieres ved at antall prestestillinger reduseres.

4. Kollektive riter og markeringer

I

dramatiske øyeblikk, i glede så vel som i sorg, har det vist seg gang på gang at riter og kollektive handlinger er viktige. De styrker fellesskapet og gir tilhørighet. Det er naturlig at det større religiøse mangfoldet kommer til uttrykk i nasjonale markeringer. Samtidig vet vi at kirken i mange lokalsamfunn har lang og god erfaring i å legge til rette for verdige og inkluderende markeringer. Offentlige personer må fortsatt kunne delta ved markeringer i kirkene.

5. Kirkelige og andre offentlige valg

En del av den politiske avtalen for å innrømme Den norske kirke større selvstendighet, var forutsetningen om et bedre kirkelig demokrati. Dette ble blant annet oppnådd gjennom å legge kirkelige valg til samme dato og geografisk nær kommunevalget. Dette er et forhold Fellesrådet ikke ser noen grunn til å endre på.

6. Gravferdsforvaltningen

Når det gjelder gravferdsforvaltningen viser undersøkelser stor tilfredshet med hvordan kirkelige fellesråd utfører denne tjenesten. Det synes ikke nødvendig at et kommunalt forvaltningsorgan må overta dette arbeidet. Den norske kirke har erfaring og kompetanse på dette feltet som viser at en klarer å ivareta et likeverdig tilbud for ulike religioner og livssyn. Ståsettutvalget peker selv på at Den norske kirke gjør et godt arbeid på dette feltet. I 2011 vedtok Stortinget endringer i Gravferdsloven som ytterligere ivaretar hensynet til minoritetene. Fellesrådet registrerer og at i Sverige, hvor statskirkeordningen opphørte i 2000, har en valgt å la Svenska kyrkan fortsatt ivareta gravferdsforvaltningen.

Adresse: pb 4063	Tlf/faks Tlf: 62563750	E-post/Internett: post.hamar@kirken- hamar.no	Bankkonto / Org.nr.: 9999.99.99999
2306 HAMAR	Faks: 62563763	www.kirken-hamar.no	976 987 683

DEN NORSKE KIRKE

Hamar kirkelige fellestråd

7. Fødselsmelding

Utvalget foreslår at fødselsmelding om trostillørighet til folkeregisteret avskaffes. Fellestrådet sier seg uenig i dette. For Den norske kirke er dåpen en sentral og avgjørende handling. Fødselsmeldingene gjør det mulig å sende ut invitasjon til dåp. Ved å ta vekk fødselsmelding om trostillørighet, vil en undergrave den styrking av tros- og livssyn som utvalget ellers er opptatt av. Framfor å fjerne den nåværende ordningen, bør alle tros- og livssynssamfunnene få hjelp til å registrere sine medlemmer.

Den norske kirke i samfunnet.

Stålsetutvalget har valgt å trekke fram i utredningen at kirken har tapt kontroll over viktige samfunnsområder som en argumentasjon for nødvendig forflytning av myndighet i å oppnå et mer livssynsåpent samfunn. Historien vil etter vår viten fortsatt kunne omtale kirken som en betydelig bidragsyter til oppbygging av skole- og helsevesen, om utøvelse av viktige diakonale tjenester og en generasjonsbærer av en felles kulturarv gjennom kunst og arkitektur.

Fellestrådet har merket seg at Kirkemøtet i sin behandling viser til Enger-utvalgets tilnærming og beskrivelse av Den norske kirke (NOU 2013: 4 Kulturutredningen 2014): ” Den norske kirke har som folkekirke en særlig rolle som formidler av kulturarven, slik den er innvevd i kirkebygg og menneskers livsriter. Den norske kirke har en landsdekkende kulturell infrastruktur med tilstedeværelse i alle landets kommuner”.

Fellestrådet mener det er prinsipielt viktig at staten aktivt støtter Den norske kirkes ordning med en landsdekkende kirkelig infrastruktur i alle landets kommuner. Gjennom dette bør kommunene fortsatt ivareta ansvaret for finansiering av Den norske kirke, med forankring i folkekirkas betydning i lokalsamfunnet for både medlemmer og ikke-medlemmer.

For Hamar kirkelige fellestråd

Daniel Flugstad
Kirkeverge

Adresse: pb 4063	Tlf/faks Tlf: 62563750	E-post/Internett: post.hamar@kirken- hamar.no	Bankkonto / Org.nr.: 9999.99.99999
2306 HAMAR	Faks: 62563763	www.kirken-hamar.no	976 987 683